

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindellicorum, 1708

Articulus VI. De portione canonica, debita Ecclesiæ Parochiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

Censur. D. 12. sect. 4. à num. 10. & alii Mandantes tamen, & procurantes ejusmodi cadaveris sepulturam, ac exequentes, juxta veriorum sententiam omnino censentur comprehendi, ut notat Pirhing. *h. t. num. 80.* Mandans enim, & procurans actiones illas sepeliendi principaliter est author operis prohibiti.

2430 Not. 6. ad questionem, quam poenam incurrant Religiosi, vel Clerici seculares, qui contra constitutionem Bonifacii VIII. *inc. 1. h. t. in 6.* aliquos ad vovendum, jurandum, aut promittendum inducunt, ut eligant sepulturam in eorum Ecclesiis, vel jam electam non mutant, consistere *ex dict. à num. 2388.*

2431 Not. 7. in Extravag. *Detestande*, inter communes *h. t.* statutum esse à Bonifacio VIII. quod corpora defunctorum *exenterantes*, vel *membratim*, seu in frustra *immaniter*, id est, crudeliter *concidentes*, & aquis decoquentes, ut ossa à carnibus separata in terras suas deferant tumulanda, sint ipso facto excommunicati, cujus censuræ absolutio Papæ (præterquam in mortis articulo) est reservata: & insuper corpus quoque sic inhumaniter tractatum Ecclesiasticâ careat sepulturâ: ideoque in detestationem facti hujus, sive carnificinæ, & sequelæ ejus: ac proinde hic puniuntur defunctus sine culpa sua, etsi non sine causa, *gloss. hic V. sepultura.*

Not. tamen. 8. huic constitutioni non esse locum in cadavere mortui dato Medicis ad Anatomiam, ut praxis testatur: vel si exenteretur cadaver, ne foetet; quia ex rationabili causa sepultura differtur: item si fiat cum his, qui moriuntur in terris infidelium, ubi non est sacer locus, in quo sepeliri possint, *Navarr. in man. c. 27. n. 105.*

ARTICULUS VI.

De portione canonica, debita Ecclesie Parochiali.

2432 **P**ortio canonica est illa, quæ approbatur per canones, & per eosdem debetur Ecclesie; talis habetur Clement. *Audum, de sepult. c. de his, & c. decernimus. 10. q. 1. & c. Constitutum. 16. q. 1.* est duplex, altera *Episcopalis*, altera *Parochialis*. Episcopalis portio, quæ frequentius quarta *Episcopalis* appellari so-

let, est illa, quam Episcopo debent omnes Ecclesie, quæ sunt in ipsius dioecesi constituta, ex omnibus bonis, quæ ipsis relinquuntur, & obveniunt: estque tertia, vel quarta pars. *Parochialis* autem (ut describit Pereyra in *Elucidario l. 2. Elucidat. s. sect. 2. num. 848.*) quæ similiter *Quarta Parochialis* (& alio nomine *Quarta funeralis* dicitur) est illa, quam habet Ecclesia parochialis ex his bonis, quæ parochiani legant, sive relinquunt, vel offerunt ratione funeris, cum quis alicubi extra parochialem eligit sepulturam: estque dimidia, vel tertia, vel quarta pars juxta diversas Ecclesiarum consuetudines, *c. certificari, de sepult.*

Addit autem Pereyra citatus, *quarta* 2433 deberi ab omni Ecclesia, in qua quis sepelitur, vel ad quam se transfert, etiam si alioqui sit *exempta*; & quidem ex omnibus, quæ obveniunt *ratione funeris*, nimirum *in die*, quo quis sepelitur, & *ex omnibus, quæ legantur Ecclesie*, in qua quis sibi eligit sepulturam, sive res mobiles sint, sive immobiles; non autem, si legatum sit *personæ*, non loco. Unde multa de utraque quarta apud Azor *tom. 2. l. 9. c. 12. & 13.* Non agimus hic de portione Episcopali (nam de hac V. dicta sup.) sed parochiali, propter quam frequentes nascuntur lites non tantum inter Parochos ex una, & Regulares ex altera parte; sed inter ipsas etiam Ecclesias Parochiales, si Parochianus elegit sepulturam in alia, non verò sua, & in ea Parochiali Ecclesia sepultus est electa inibi sepulturâ, ut constabit ex seqq.

Difficultas est, an hæc obligatio, ex constitutione canonum introducta, ut ab ea Ecclesia, in qua quis sepulturam elegit extra Parochiam, nihilominus solvatur quarta funeralis Ecclesie Parochiali, nullam patiatur exceptionem? 2. ex quibus bonis, & rebus desumi, seu detrahi debeat ea portio, & dari Parochiæ? ut in hac re clarius procedatur, afferam verba canonum, super hac materia disponentium; tum etiam, quod in hoc puncto jure CC. Tridentini constitutum est, ac explicatum declarationibus summorum Pontificum.

Igitur *c. Nos instituta. 1. h. t.* statuit 2435 Leo III ut, qui eligit alienam sepulturam, *tertiam partem sui judicii illi Ecclesie det, in qua cœlesti pabulo refici consuevit.* In *c. Relatum. 2. eod.* habetur, quod volens

volens converti in Monasterio sive in morte, sive in vita, *omnium rerum*, & possessionum, quas *pro salute anime sue* decrevit disponere, *medietatem* Ecclesie, ad quam dignoscitur pertinere, relinquat; c. *Fraternitatem*. 3. *cod.* quod, ubi quis sepulchro majorum relicto eligit sepulchrum in loco minus religioso, dolo inductus, seu ex contemptu, seu non demissa Ecclesie sue canonicam portione expressè, vel tacite, non teneat electio; c. *de his*. 4. *cod.* sic Alexander III. scribit Episcopo Cephalen. de his, qui in infirmitate, vel sanitate cum bonis suis ad religiosa loca se transferunt, nihil tibi vel Ecclesiis, à quibus ceperunt salutis pabula, relinquentes, hoc tunc volumus prudentia innotescere, quod, *si in egritudine ipsa ad religionem transeant, dummodo de egritudine illa decedant, de bonis suis ipsis Ecclesiis, à quibus assumpti fuerint, canonica debet portio exhiberi.* Si verò ad religiosa loca se in sanitate transferant, de his, quae locis ipsis conferent, cogi non possunt aliquid præceptis Ecclesiis impertiri, quia liberum est eis tunc bona sua, non solum religiosis, sed etiam quibuslibet privatis conferre personis.

2436 Deinde in c. *Cum super*. 8. *b. t.* statuit Lucius III. ut, si aliquis parocianorum Ecclesie Cathedralis alibi eligat sepulturam, de testamento ipsius (seu, ut exponit rubrica *de ipsis funeralibus*, seu *relictis Ecclesie sepelienti*) quarta Capitulo Ecclesie Cathedralis debeatur; cum autem Clementi III. propositum esset, quomodo illa clausula, quae in privilegiis solet apponi, *salva justitia illarum Ecclesiarum*, à quibus mortuorum corpora assumuntur, intelligi debeat, & exponi? respondit Clemens: cum super hoc articulo diversa Antecessorum nostrorum manaverint instituta: Leone justitiam illam quandoque *tertiam* partem, quandoque *mediam*; & Urbano, *quartam* fore censentibus: nos tale præbemus in hac varietate responsum, ut, sicut B. Hieronymus inquit, *unaqueque provincia in suo sensu abundat*, secundum rationabilem consuetudinem regionis illa justitia circa *medietatem*, vel *tertiam*, aut *quartam* partem, pro locorum diversitatibus, attendatur.

2437 Tertiò in c. *In nostra*. 10. *b. t.* de eadem portione Parochiali, Innocentius III.

post expositam inter Hospitalarios, & Priorem Ecclesie Montis Ferrand. controversiam, talem, inquit, super his sententiam duximus proferendam, quod prædicti Hospitalarii de cætero non recipiant parocianos Ecclesie supradictæ ad Ecclesiasticam sepulturam, *nisi apud eos elegerint sepeliri*; & tunc parocialis Ecclesia de oblationibus, lectis, & aliis, quae defunctus *pro anima sua, in ultima dispositione reliquit*, præterquam de equis, & armis, recipiat *quartam partem*; & Hospitalarii, *residuum* habeant, nisi dolo, vel fraude eorum, defunctus inductus fuerit ad dispositionem hujusmodi faciendam.

Quartò, in c. *Cum quis*. 2. *b. t.* in 6. statuit Bonifacius VIII. quod, cum quis, cujus majores sunt soliti ab antiquo in aliqua Ecclesia sepeliri, eam demissa eligit alibi sepulturam: canonica portio *dimissa* non debetur *Ecclesie*, sed illi duntaxat, in qua ille *officia consuevit audire divina*, & Ecclesiastica recipere Sacramenta. Cum ab eo, qui duo habet domicilia se collocans æqualiter in utroque, loco tertio eligitur sepultura: domiciliorum Ecclesie habebunt inter se dividere canonicam portionem; deinde in Clement. *dudum*. 2. *cod.* postquam Pontifex dixit: se statutus, & ordinationibus præmissis etiam hoc adjicere, ut prædicti Fratres in Ecclesiis, vel locis suis ubilibet constitutis, liberam, ut sequitur, habeant sepulturam eorum, qui apud ipsos elegerint sepeliri, subjungit auctoritate Apostolica se constituturæ, & ordinare, ut *dictorum ordinum Fratres*, de obventionibus omnibus tam funeralibus, quam quibuscunque, & quomodocunque relictis distinctè, vel indistinctè, ad quoscunque certos, vel determinatos usus, de quibus etiam quarta, sive canonica portio dari, sive exigi non consuevit, vel non debet de jure: nec non de datis, vel qualitercunque donatis in morte, seu mortis articulo in infirmitate donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directè, vel indirectè fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem quartam partem (quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus) parocialibus sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu curatis largiri integrè teneantur; hoc prius constitutum fuerat in Extravag. *super Cathedralam*, inter communes, *cod.* ubi notatur in Rubrica

brica, dictam Extravag. revocatum esse per Extravag. *inter cunctas, de privileg.* sed denuò resuscitatam à Clemente per dict. Clement. *Dudum.*

2439 Ex istis juribus deducitur, Ecclesie parochiali, quando aliquis ejus Parochianus extra illam sepelitur in alia, ubi sepulturam sibi elegit, nihilominus deberi portionem funeralem ex omnibus, quæ occasione funeris, ac sepulturæ obveniunt Ecclesie sepelienti; neque hoc jus amitti, esto talis Parochianus aliò translatus ad tempus aliquod recreationis, vel negotii causâ, non electâ sibi sepulturâ ibi, decedat, ut habetur c. *is, qui. 3. h. t. in 6.* Quarta porrò debet esse illa portio, Parochiæ debita, tamen si secundum aliquos dicatur *tertia*, subinde *quarta*, & quandoque etiam *media* de omnibus relictis Ecclesie sepelienti; determinatum tamen est, ut *in hac quantitate* non stetur voluntati Parochorum, sed legitime, ac receptæ locorum consuetudini, ut clarè constat ex aperto textu in n. 2436. his præmissis:

S. I.

An omnes Ecclesie teneantur ad quartam funeralem Parochiæ persolverendam?

2440 PRO hac quæstione referuntur variæ decisiones sacræ Congregat. quæ videri possunt apud Barbos. in Trid. *sess. 25. c. 13.* Tridentinum autem loco jam cit. de quarta funerali, Parochiæ debita, sic loquitur: Decernit sancta Synodus, quibuscunque in locis, jam ante annos quadraginta, ut quarta, (quæ funeralium dicitur) cathedrali, aut parochiali Ecclesie solita esset persolvi, ac postea fuerit, ex quocunque privilegio, aliis monasteriis, hospitibus, aut quibuscunque locis piis concessis, eadem posthac integro jure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesie persolvatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscunque; ex hoc textu (seclusa declaratione Pii V. de qua num. 2442.) deducitur quartam funeralium, Ecclesie Cathedrali, vel parochiali, jam ante 40. annos, & postea solitam persolvi à quibuscunque locis, etiam posthac eodem jure, Tom. III.

ac portione, quæ antea solebat, eidem persolvendam esse, non obstantibus quibuscunque privilegiis etiam Mari magno nuncupatis; ubi not. hoc jure novo Tridentini de solvenda etiam deinceps quarta funerali, non comprehendi Ecclesias, Monasteria, & loca pia, nisi 40. annis ante Tridentinum fundata fuerint, & quartam persolverint per illos retro 40. annos, ac postea; certum autem est, aliquas nunc extare familias Regulares, Monasteria, & loca pia, quæ 40. annis ante Tridentinum fundata non fuerunt, consequenter nec quartam eo tempore, & postea, persolverint; ergo jure novo Tridentini etiam nunc non tenentur. Et not. in Tridentini decreto specialiter fieri reflexionem ad ea, quæ de sepulturis constituta sunt in Sexto Decretal. & Clement. *dudum* (quæ inibi annotantur) & hoc non obstant, decretum illud sub relata forma conditum, & à Pio IV. confirmatum esse, consequenter & ipsam exceptionem omnium locorum piorum, quæ 40. annis retrò, seu ante Tridentinum fundata non fuerant, nec quartam persolverunt; cum expressè illa solum obliget ad eandem posthac solvendam; quæ 40. annis prius, ac postea solverunt; ergo non illa, quæ prius non, nec postea.

2441 Et hæc resolutio de Monasteriis, quæ 40. annis prius non solverunt, nec deinde ad solutionem quartæ obligandis, fundamentum etiam habet in jure communi; c. *de quarta. 4. de prescript.* ubi clare dicitur, quadraginta annis præscribi contra quartam oblationis defunctorum, quæ etiam quarta mortuorum, & funeralium appellatur, c. *Conquerente, de offic. ord. Trid. sess. 25. de reform. c. 13.* juxta Covarr. & alios; ex quo textu dicti c. *quarta* deducitur, quòd canonica portio Episcopo, imò & Ecclesie parochiali debita quadragenariâ præscriptione tollatur, sic etiam Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. q. 48. à 5. conclus. 2. Barbos. de potest. Episcopi p. 3. alleg. 86. num. 39. & alii communiter.

His addenda est Constitutio Pii V. incip. *Esti Mendicantium.* 17. Kal. Julii. 1567. post Tridentinum confirmantis, ac de novo concedentis omnia Mendicantium privilegia, ubi de hac materia quartæ funeralis sic loquitur: *Quartam autem*

Bbbb *funer-*

funeralium, (de qua sess. 25. c. 13.) nequaquam solvere teneantur monasteria, quæ à 40. annis citra fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de monasteriis ante annos 40. fundatis, quæ ipsam quartam solvere consueverunt: ex hac igitur summi Pontificis declaratione manifestum fit, Monasteria Mendicantium, quæ à 40. annis citra fundata sunt, nequaquam teneri quartam solvere; cum Concilium expresse loquatur solum de illis, quæ ante 40. annos fundata, quartam solvere consueverunt.

Hanc Pii V. declarationem secuta est Rota Romana in causa *quarta funeralium*, mota contra Monasterium Regularium, primò fundatum post publicationem Tridentini; & contra Actorem pro *quarta*, ab eo Monasterio petita resolvit, non teneri propter hoc, quod in decreto Trid. non sit comprehensum; sed exceptum, utpote necdum fundatum ante illud. Hanc decisionem refert Barbosa p. 3. allegat. 86. à num. 17. verba decisionis contra oppositionem Actoris factam ab Actore, se fundante in Tridentino, sunt seqq. ut refert Barbosa cit. *ibid.* n. 18.

2443 *Nec obstat*, inquit Rota, *Concilium Tridentinum sess. 25. c. 13. de reform.* quia, cum istud monasterium sit fundatum post publicationem Concilii, & *quatenus esset fundatum antea, cum non esset solitum solvere dictam quartam, Concilium ei non obstat*, ut declaravit sanctissimus Pius V. in sua constit. de anno 1567. quæ refert Archangel. Caraccia de quarta funeralium, c. 1. *Gut. de juram. confirm. p. 2. c. 4. n. 3. Emman. Roder. in quæst. Regularib. tom. 1. q. 41. a. 2.* & ita resolvit Congregatio Illustrissimorum Interpretum, ut refert Rodriq. loco prædicto.

2444 Et cum ulterius opponeretur, dictam Constitutionem Pii V. *fuisse revocatam* per Gregorium XIII. eadem Rota in illa decisione respondit, *non esse verum, quod prædicta Constitutio Pii V. fuerit revocata per Gregorium XIII.* ut in ejus Bulla, quam refert Navar. in man. c. 27. in fine, quia cum dicta Bulla Pii plura contineret, *per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilii*, ut censuit sacra Congregatio Illustrissimorum Interpretum, sicut refert Caraccia loco citato, qui etiam in fine tractatus refert, ipsam declarationem, ut be-

ne advertit Gutierrez loco citato. Hactenus dicta decisio, quæ etiam reperitur impressa apud Ascanium Tamburinum de jure Abbatum tom. 3. *decif. 84.*

Dices: si Gregorius XIII. constitutionem Pii V. reduxit ad *terminos Concilii*, ut dictum est, debetur quarta, ut decrevit Concilium; sed Concilium decrevit quartam Parochiæ solvendam, *integro jure, eadem portione*, qua antea solebat; ergo etiam post constitutionem Pii V. ex hoc argumento sequi non tantum post constitutionem Pii V. sed etiam Gregorii XIII. Monasteria, quæ ante Tridentinum quartam solvere *non solebant*, nec etiam *posse* (ut si primò post publicationem Tridentini fundata sint) solverint, *non teneri ad quartam etiam nunc solvendam*. Cum, ut dictum est, constitutio Pii V. reducta sit ad terminos Tridentini; sed in terminis hujus Concilii Monasteria prius quartam solvere non solita, nec posthac tenentur, ut ostensum est; ergo.

2. cum dicitur, constitutionem Pii V. reductam esse ad terminos Concilii, aliud non significari, quam, ut Monasteria, quæ vi Conciliaris decreti tenentur ad quartam; eandem posthac solvant *integro jure, & eadem portione*, qua antea solebant; igitur etiam stante hac reductione ad nihil tenentur etiamnum illa, quæ ante Tridentinum fundata non erant, consequenter nihil solvebant; sed talia sunt plurima; ergo contra dispositionem Tridentini, Pii V. & Gregorii XIII. Presbyteri parochiales à talibus Ecclesiis exigunt quartam parochialem.

Deinde, planè mirum est, quòd aliqui Parochi in casu, quo cadaver alicujus parochiani sepelitur in alia Ecclesia, *jure exigant v. g. omnes facces, omnes candelas, linteam totum* (vulgo *überthan*) quod in quibusdam locis infra funeralem pannum, seu nigrum integumentum tumbæ imponitur, &c. cum sit clari juris, non deberi illis de jure communi, & etiam dispositione Pii V. ac aliorum, (in casu, quo jure illis debetur *quarta* ex his, quæ cum funere deferuntur ad Ecclesiam sepelientem, extra Parochialem) *omnia*, sed solum *ex illis omnibus pars quarta, vel tertia, vel media*, juxta locorum legitimam consuetudinem; prorsus igitur immerito, & nullo jure, quandoque rapiunt *omnes facces*, ante-

antequam funus inferatur Ecclesiae sepelienti, si Parochialis non sit; nam si talis Ecclesia tenetur illis permittere *quartam* (quod negatur de his, quæ primò post publicationem Tridentini fundatæ sunt, ut constat ex num. 2442.) non tenetur illis permittere *omnes*; sed ex *duodecim* v.g. *tres*, si habeat *quartam*; quatuor, si habeat tertiam; sex, si mediam partem, juxta diversam locorum consuetudinem; & sic de aliis; illæ verò, quæ ante Tridentinum fundatæ non erant, atque adeo nihil solvebant per 40. annos anteriores, *nihil omnino* tenentur illis relinquere de his, quæ cum funere deferuntur ad Ecclesiam, salvâ tamen stola, quam exigere possunt ab his, qui curant tale funus.

2448 Advertend. præterea, quòd suppositâ constitutionis, seu declarationis à Pio V. editæ reductione ad terminos Tridentini, ut dicit objectio in num. 2445. Pontifex se remittat ad solvendam *posthac* quartam jure integro, ac eadem portione, *qua antea solebat*: quæ verba, si rectè attendantur, multa in se continent. i. enim inferitur, ut jam dictum est, eas Ecclesias nec *posthac* teneri ad solvendam quartam, *quæ antea non solebant*; sed quæ ante Tridentinum fundatæ non erant, illæ *antea* quartam, *solvere non solebant*, ut liquet ex terminis; ergo. 2. inferitur non teneri etiam *posthac* ad portionem illam in alia mensura quàm in qua *antea solebant*; igitur Parocho, nunc de certis rebus cum cadavere delatis ad Ecclesiam, exigenti *quartam* ab aliqua Ecclesia (si hæc tenetur ad quartam) incumbit onus probandi, *antea de his solitam esse per solvi quartam* in hac portione, *in istis rebus*, extra taxam stola, &c. nam obligatio *posthac* solvendi quartam taliter, vel *de talibus*, est solum ex suppositione, quòd *antea* solita esset taliter, & *de talibus* per solvi.

2449 Nec juvat, si recurras ad *consuetudinem*, ut nimirum hæc, quæ nunc est, sit argumentum ejus, quod olim fuit; nam obligatio *posthac* solvendi, fundatur in consuetudine, quæ *antea* fuit, ibi: *antea solitam*; certum autem est, consuetudinem, quæ nunc in aliquibus locis per ejusmodi Curatos inducta est, esse planè diversam ab ea, quæ *antea* fuit; & jure sacro approbata est. *Antea* autem nihil in funeribus & sepulturis Curatis licebat exigere, nisi,
Tom. III.

quod *pia fidelium devotione* introductum est, ut dicitur c. *ad Apostolicam*. 42. de Simonia; certum autem est nunc planè diversam à quibusdam Curatis consuetudinem, proprio quandoque ipsorum arbitrio introductam esse; ergo hæc nequit esse argumentum præsumendi, *consuetudinem*, quam approbat Tridentinum, ibi: *ante solitam*, fuisse eandem *ante*, ac nunc est.

2450 Textus in c. *Ad Apostolicam*. 42. de Simonia, sic habet: *ad Apostolicam audientiam*, inquit Innocentius III. *frequenti relatione pervenit, quod quidam Clerici pro exequiis mortuorū, & benedictionibus nubentium, & similibus, pecuniam exigunt, & extorquent: & si forte eorum cupiditas non fuerit satisfactam, impedimenta fictitia fraudulentè opponunt: Econtra verò quidam laici laudabilem consuetudinem erga sanctam Ecclesiam, piâ devotione fidelium introductam, ex fermento hæreticæ pravitis nituntur infringere, sub prætextu canonice pietatis.* Quapropter super his, *pravas exactiones fieri prohibemus, & pias consuetudines præcipimus observari*: statuentes, ut *libere* conferantur Ecclesiastica Sacramenta; sed per Episcopum loci veritate cognitâ compefcantur, qui *malitiosè* nituntur *laudabilem consuetudinem* immutare. Duo notantur in hoc textu; utrumque continetur in illis verbis: in funeribus & exequiis mortuorum *pravas exactiones fieri prohibemus, & pias consuetudines* (pia fidelium devotione introductas) *præcipimus observari*; cognitio autem eorum, quæ videtur ejusmodi laudabili consuetudini contraria, non ad Parochos, sed ad Episcopos pertinet, ut liquet ex claro textu; & observandum, quòd textus, ubi Pontifex vult per Episcopos urgeri observantiam laudabilis erga sanctam Ecclesiam consuetudinis piâ fidelium devotione introductæ, ac eos compefcere, qui eam nituntur immutare, loquatur *de Laicis ex fermento hæreticæ pravitatis* nitentibus eam infringere sub prætextu canonice pietatis: ergo non de his, qui eam recusant *titulo exemptionis, privilegii, præscriptionis*, consuetudinis alienæ ab *inducta Fidelium devotione*.

Præter hæc not. I. Concilium Tridentinum. 2451
Bbbb 2 num

207

564 *Tract. in Lib. III. Decretal. Questio XXVIII.*

num fuisse confirmatum 27. Januar. 1546. ut refert Barbofa p. 3. *de offic. & potest. Episcopi, allegat. 86. n. 19.* Not. 2. inter privilegia eximentia certos ordines Regulares à solutione quartæ, esse privilegium Julii II. concessum Minimis de an. 1506. & aliud ejusdem Pontificis concessum Minoribus de observantia anno 1511. sui Pontificatus 8. & aliud Pauli III. concessum Minoribus anno 1544. & postremo aliud Pauli IV. concessum Ordini Prædicatorum an. 1556. quæ per extensum refert Archangelus Caracia de quarta funeralium, cap. 1. sic Barbof. cit. n. 17. Not. 3. Monasterio Regularium, cum quo de quarta solvenda contendeat Decanus Liciensis (ut refert Barbof. cit.) per communicationem concessa esse à Paulo IV. & Gregorio XIV. omnia privilegia illorum Regularium, de quibus not. 2. consequenter etiam privilegium illos eximens à solutione quartæ.

2452 Not. 4. in Bulla Pauli V. quæ est 4. & incipit: *Decet Romanum Pontificem.* 20. Augusti 1605. fieri aliquam mentionem, quòd, cum quæreretur, an *Monasteria ante annos quadraginta edificata deberent quartam funeralium solvere.* Eminentissimi S. R. E. Cardinales, Decretorum Sacri Concilii Tridentini interpretes, consuetint, Monasteria ædificata à quadraginta annis *citra*, non teneri ad solutionem quartæ funeralium hujusmodi, si modo sint ejus Religionis, cui à sede Apostolica ante quadraginta annos indultum sit, ut eandem quartam non teneantur solvere Episcopo; sic Barbof. cit. n. 19. §. & ita; ergo etiam nec Parochiæ, si habeant privilegium, seu exemptionem: Tridentinum enim Monasteria, quæ 40. annis prius non erant fundata, consequenter nec quartam solvere solita, eximit à quarta Parochiali, quæ funeralis dicitur; ergo ab eadem non tantum Episcopo, sed etiam Parochiæ solvenda, eximuntur non tantum dicta Monasteria, eo titulo, quòd 40. annis antè non fuerint solita solvere; sed etiam titulo privilegii; nec enim obstat ea clausula Concilii, *non obstantibus*, quæ habetur in fine decreti relati num. 2440. nam Concilium loqui in præsentem de privilegiis concessis à 40. annis *citra*, & non procedere in privilegiis antiquissimis concessis per 40. annos *ante* publicationem

Concilii, refert decimum Lavor. tit. 2. c. 3. num. 183. apud Barbof. in *Trid. sess. 25. de Reform. c. 14. n. 5.*

§. 2.

Ex quibus rebus desumi debeat quarta funeralis Parochiæ præstanda?

2453 **H**Æc quæstio eas solum Ecclesias tangit, quæ nullo etiamnum jure liberantur ab onere solvendi portionem canonicam Ecclesiæ parochiali, si in ea hujus parochianus sepulturam elegit, ac tumulatus est. Ex Tridentino quidem habetur, etiam nunc solvendam integro jure, ac eadem portione, qua antè solebat; sed ex quibus rebus ea portio detrahenda sit? non specificat. Pius V. in sua constitutione, de privileg. Mendicantium non solvendi quartam, de qua num. 2442. de hoc ita loquitur: *ubi (quarta) solvi consuevit à Monasteriis Mendicantium (pura, si 40. annis ante Tridentinum eam solvere solita sint) id tantum cere, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contigerit tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur;* non autem de missis, seu legatis, vel aliis fratribus ipsis, seu Monialibus relictis, aut aliis quomodolibet donatis solvi debet, sicque intelligi Concilii decretum quoad quartam hujusmodi solvendam debere decernimus. Ubi verò non est consuetudo solvendi quartam hujusmodi, de nullo supra scriptorum solvi debere declaramus, refert Lavor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 2. c. 3. num. 182. apud Barbof. in *dist. c. 13. Trid. n. 1.*

2454 Ex jure communi etiam parum colligi potest; nam frequenter agit de portione canonica *in genere*, non distinguendo, an ex iisdem decerpenda sit portio *Episcopalis, & Parochialis?* Sic c. 1. h. t. dicitur, relinquendam Ecclesiæ, in qua cœlesti pabulo refectus est, tertiam *partem sui judicii*; sed, ex quibus? nihil dicit. In c. relatum. 2. eod. non agitur de funerali præcisè; & quod dicitur, volentem converti in Monasterio sive in vita, sive in morte, debere *medietatem* omnium rerum, & possessionum, quas pro salute animæ suæ disponit, relinquere Ecclesiæ; ad quam pertinet, quoad portionem *Episcopalem* usu recepto contrarium haberi, ut dixi.

diximus sup. quoad *parochialem* in legatis non obtinet, ut constat ex dict. & dicendis; & sequitur ex c. *de his* relato n. 2435. In c. *cum super*. 8. h. t. fit tantum mentio quartæ de relictis Ecclesiæ sepelienti; sed nec hoc locum habet in quarta parochiali sic indefinite.

2455 In c. *In nostra*. 10. h. t. parochialis dicitur detrahenda ex oblationibus, lectis, & aliis, quæ defunctus pro anima sua in ultima dispositione reliquit, ut habetur *num.* 2437. sed hoc generale est; in Clementina, *dudum* (de qua *num.* 2438.) materia, ex qua decerpenda sit quarta, nominatur, *quidquid est de obventionibus tam funeralibus, quam quibuscumque, & quomodocumque relictis, distinctè vel indistinctè*, ad quoscunque certos ac determinatos usus, de quibus etiam canonica portio dari non consuevit, vel non debet de jure. Sed nec istud obtinet in portione *Episcopali*, ut constat ex dict. sup. nec in *parochiali*, prout demonstrat receptissima praxis ipsorum etiam Parochorum nihil exigentium ab Ecclesiis, quæ tenentur dare *quartam*, nisi ex his tantum quæ deferuntur ad Ecclesiam sepelientem occasione funeris; qualia non sunt legata, vel donata causâ mortis Ecclesiæ sepelienti; & taxam stola, sicubi usus est ultra istam aliquid relinquendi parochiæ ab alia Ecclesia ipsius parochianum sepelienti.

2456 Stando in Constitut. Pii V. de qua *num.* 2442. sequitur, *quartam* Ecclesiæ parochiali *debitam* ab aliis Ecclesiis (quæ ad eam tenentur) non esse decerpendam, *ex missis, legatis, vel aliis quomodolibet donatis*; sed tantum *de cera, & que in aliis partibus deferri contigerit tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur*, ut constat ex Bullæ verbis in *n. cit.* hæc Pii V. declaratio conformis est juri communi, ut aperte colligitur ex c. *fin. de Testam.* ibi: *de his, quæ in ornamentis, vel pro eis, seu fabrica, luminariis, anniversario, septimo, vigesimo, tricesimo die, sive aliis, ad perpetuum cultum divinum legantur Ecclesiis, vel reliquis piis locis, canonica portio* (dummodo in fraudem non fiat, ut eâ Episcopus, seu parochialis Ecclesia debeat defraudari) *deduci non debet*, quo habetur, nec in hoc aliquid derogatum illi per reductionem eius ad terminos *Conci-*

lii, cum hoc nihil aliud velit, quam solutionem *antea fieri solitam*, etiam posthac integro jure, ac eadem portione ab Ecclesiis, quæ tenentur ad quartam funeralem Parochiæ dandam; cum ergo jure communi constet *antea* non esse præstitam de his, quæ ipsum excipit; merito intelligi debet solum de cera, & iis, quæ in aliis partibus deferri contigerit, tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur; ergo non de aliis, *quæ tunc non deferuntur cum funere; nec ea omnia, quæ etiam tunc deferuntur; sed tantum quartam*, ut dictum est *num.* 2447. sequitur 2. ubi non est consuetudo solvendi quartam, nec de cera, & aliis cum funere ad sepulturam delatis, quicquam Ecclesiæ parochiali debitum esse, ut constat ex declaratione Pii V. *supr. in n. cit.* cum & hoc sit juxta terminos *Concilii*, ibi: *quæ antea solebat.*

2457 Ex dict. deducitur, quod Ecclesiæ Parochiali ab Ecclesia sepeliente in data quaestione nihil debeatur propterea, quod cadaver defuncti pertinentis ad talem parochiam, sepultum sit in alia, ubi sepeliri elegit, nisi media, tertia, vel quarta pars (juxta loci consuetudinem) ceræ, & eorum, quæ tunc, quando funus ad Ecclesiam fertur, cum eodem ad talem Ecclesiam deferuntur; & hoc tantum, ubi est consuetudo solvendi quartam; & solum ab ea Ecclesia, quæ ante Tridentinum 40. annis retro eam solvere solebant, ut dictum est, à *num.* 2440. non igitur ab his, quæ 40. annis prius, quam Tridentinum publicarentur, fundata non erant, nec etiam solvere solita, non qualicunque locorum consuetudine, sed *laudabili Fidelium devotione introductâ*; & quoniam ante, præter hæc, quæ fidelium devotio introduxit, nihil jure propter sepulturas exigere poterant parochi, ut constat ex *num.* 2450. ubi tunc illis stola, seu taxa funerum constituta est, valde probabile est, illos nihil posse jure exigere præter illam, & taxam transivisse in vicem, seu locum quartæ.

2458 Cum Regularibus exemptis, qui recitant dare quartam etiam ex cera, & reliquis, quæ ipso die sepulturæ cum funere deferuntur ad Ecclesiam sepelientem, sæpius controversiam moveant Parochi, ac etiam ab eorum Ecclesiis sibi debitam contendunt, variis nixi tum juris textibus, alla-

tis supra *an. 2435.* tum etiam variis Sacra Congregationis decisionibus, allatis etiam statutis Concilii Mediolanensis, primi, *p. 2. de funeribus, & exeq.* ibi: *candelæ omnes, cerei, qui intortitia vocantur, quæ circa crucem, & cadaver ad Ecclesiam deferuntur; & alia, quæ circa feretrum, ac reliquis in locis, dum divina officia in funere celebrantur, hæredum impensâ accenduntur, ita Deo oblata intelliguntur, ut ejus Ecclesie sacræ addita sint; deinde ex eod. Concil. 2. decret. 16. & 4. p. 2. de funeribus, ibi: ne fiant pacta cum hæredibus, cenam superstitem illis restituendi.*

2459 Deinde adducitur decisio controversiæ hujus, ortæ inter Ecclesiam Lateranensem, & parochiam S. Eustachii Romæ; cum enim quidam ex familia Ursina, qui erat de parochia S. Eustachii, sepultus esset in Ecclesia Lateranensi, & quæstio mota esset, an funerale non factum *integrum* debeatur Ecclesie Parochiali, quando defunctus fuit sepultus in alia Ecclesia? quæ eadem quæstio etiam mota fuit inter PP. Augustinianos Romæ, & aliam Ecclesiam parochialem: in utroque casu decisum fuit *pro parochia contra Ecclesiam sepelientem*, de qua non fuit is, qui in ea sepultus est, statuendo, quod Ecclesia *non parochialis* nullum habeat jus prætendendi *funus non factum, ac ejus taxationem.* Addebatur ratio, quod Regulares *de jure communi* non habeant jus sepulturæ; sed tantum *privilegio*; privilegium autem privata Religionis, non habeat locum contra loci consuetudinem juxta Card. de Luca *de Regularib. tr. de Paroch. disc. 25.*

2460 Verum nec ista evincunt, Regulares Ordinis Mendicantium, & alios, quorum Ecclesie 40. annis ante publicationem Tridentini *quartam* parochialem de funeribus solvere non erant solita, de facto ad illâ teneri etiam ex cera, & reliquis, quæ cum funere in die sepulturæ ad Ecclesiam ejusmodi Regulariū deferuntur; ratio sumitur *ex dict. an. 2440. & seqq.* quod etiam tradit Card. de Luca *l. 14. p. 1. de Regularib. discursu. 1. num. 57.* ubi agens de *quarta parochiali* ait: quod, *etsi in hoc regula assistat parochio, quoties agitur de funere ejus subditi; adeo ut ad ipsum jus sepeliendi tanquam parochiale pertine-*

at: subjungit tamen statim. *nisi aliter concedant indulta Apostolica, quibus aliquæ Religiones, seu aliqua Monasteria particularia potiuntur, ut præsertim potiri videtur Religio Minorum observantium.*

Ad allatas probat. & 1. ex cit. juribus, 2461 de quibus supra, & illa jura non esse contra Regulares Ordinis Mendicantium; & eas Ecclesias, quæ 40. annis ante Trid. fundata quartam solvere non solebant; nec etiam eas, quæ tunc fundata non erant; nec demum alias, quæ specialiter exemptæ sunt indulto Pontificio, quale indultum, ut diximus, Cardinalis de Luca num. præced. in Minoribus de observantia, consequenter omnibus, qui cum eis in privilegiis communicant; nec per Tridentinum privilegiis ante illud concessis derogatum esse, constat ex *n. 2445.* Quod adducitur ex decretis triplicis Concilii Mediolanensis, non servit ad eorum intentum; & militat contra ipsos opposcentes. Primo enim, quod citent *triplex* Concilium, errore non caret; nam, ut videri potest apud Joannem Cabasutum de Notitia Conciliorum S. Ecclesie c. 32. duo tantum extiterunt, non tria Concilia Mediolani, ubi agebatur solum de novis Orthodoxorum Episcoporum dubiis, & Ecclesiarum ab Arrianis clade, uti clare annotat pag. 163. citatus Author.

Deinde, esto daremus totum, quod ex 2462 illis Mediolanensibus Conciliis, seu Synodis affertur, nihil faceret pro his terris, & in ordine ad non subditos provincia illius Archiepiscopalis; cum contineant solum decreta Concilii *provincialis*, non *generalis*, quæ vim non obtinent extra provinciam; neque vim habent derogandi his, quæ Tridentini, & Pontificum posteriorum decretis constituta sunt. Demum, si rectè attendantur verba primi Concilii Mediolan. relata *num. 2459.* sunt contra ipsos; cum expresse dicant, cereos, & reliqua omnia ita intelligi Deo oblata, *ut ejus Ecclesie sacræ addita sint, ad quam ea, & cadaver deferuntur;* sed hæc deferuntur ad Ecclesiam *sepelientem*; ergo, si Ecclesia Parochialis non sit Ecclesia *sepeliens*, sed *alia*; ad hujus, non parochialis Ecclesie Sacristiam pertinebunt.

Ante respons. ad decisionem Sacrae 2463 Congregationis, de qua *n. 2442.* not. per *fun-*

funerale non factum, intelligi non factam prius à defuncto dispositionem circa funerales expensas; quo casu, si hæredes defuncti vel noluerunt, vel minus decenter, juxta statum defuncti, funus curare voluerunt, æstimari Romæ solet *quantum*, quod faciendum erat pro funere, & hoc dicitur *funerale taxatum*; sicut *funerale factum*, si ipse defunctus, ante pro funeralibus expensis, reliquit dispositionem; hanc dictorum terminorū explicationem continebat ipsa S. Congregationis impressa decisio, quam ipse legi; quo posito. R. decisionem S. Congregationis in utroque casu Romana illius controversiæ inter dictas duas Ecclesias, factam non præjudicare dictis, nec favere cismontanis Ecclesiis parochialibus, contra alias Ecclesias, quas iteratò jam diximus non teneri ad quartam, etiam intortitiorum. *Non præjudicat dictis*; quia ibi Ecclesia sepeliens contra Parochialem prætendebat *totum funerale factum*, vel *taxatum*, sub quo etiam venit *stola*, seu quod ex funeribus juxta laudabilem fidelium consuetudinem transivit *in debitum parochiæ persolvendum*, situm nempe *in certa pecuniæ summa*, juxta ordinem stolæ; hinc, ut notavimus ex c. *ad Apostolicam*, relato supra num. 2450. hoc nullatenus negari potest Ecclesiæ parochiali ab alia Ecclesia, cadaver parochiani sepeliens; unde merito, & contra Ecclesiam Lateranensem, & illos Regulares pro parochiali Ecclesia decisum est, huic, non illis Romæ deberi funerale factum, vel taxatum. *Non favet etiam Cismontanis Ecclesiis parochialibus*; quia decisio facta est *juxta usum Urbis Romanæ*, receptum ibi, inter Ecclesias parochiales, & Ecclesias sepelientes non suum parochianum; nimirum, *ut quoad intortitia fiat divisio*, & medietas maneat Ecclesiæ sepelienti; altera medietas cedat Ecclesiæ parochiali: hic autem usus non est in his partibus, cum attendi debeat locorum consuetudo, ut constat ex dictis, & in quibusdam ab Ecclesia sepeliente (non exempta ab onere solvendi parochiæ canonicam portionem funeralem) non ubique debeat medietas, vel tertia; sed tantum quarta pars, & à quibusdam Ecclesiis (de quibus à num. 2441.) nihil.

2464 Ad id, quod in num. 2459. sub finem additur, R. 1. N. quod Ecclesiæ, non paro-

chiales Regularium, non habeant *jure communi* jus sepulturæ secularium non suorum, ratio constat ex dict. à num. 2391. R. 2. dato, quod habeant *mero privilegio*, & privilegium privata Religioni concessum non præjudicet locorum consuetudini; hoc tamen non ita crudè accipiendum est; nam immunitas ab onere, solvendi portionem funeralem parochiæ, non est privilegium *privatæ* religioni, sed omnibus Ordinibus Mendicantium competens; 2. non est concessionis *privatæ*; sed Concilii generalis quoad omnes Ecclesias, quæ 40. annis ante Tridentinum fundatæ non erant; aut etiam fundatæ quidem, sed illam solvere solitæ non erant, ut jam sæpe ostensum est; 3. dispositio Concilii generalis, & privilegium in ea fundatum, derogat etiam consuetudini fundatæ *in jure communi*; at consuetudo locorum, quod *in hoc* solvatur *quarta*; in alio, *tertia*; in altero, *medietas*, est consuetudo fundata jure communi; imò ipsum debitum nunc *solvendi aliquid* Ecclesiis Curatis, *occasione funerum*, fundatur *in sola consuetudine jure communi approbata per Ecclesiam*, ut constat ex c. *ad Apostolicam*, de quo num. 2450. ergo immunitas ab onere solvendi quartam ex privilegio competens Ordinibus Mendicantium, & aliis Ecclesiis, fundata in dispositione Concilii generalis, prævalet etiam adversus talem locorum consuetudinem in jure communi fundatam; alia verò, quam Curati prætendunt, jure probata non est, nisi quæ pia fidelium devotione introducta est, ad quam observandam foret obligatio ex dict. c. *ad Apostolicam*.

ARTICULUS ULTIMUS.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

2465 **I**Nter casus occurrentes, de quibus subinde quæstio moveretur à Curatis, etiam ea esse potest dubitatio, an Religiosus moriens extra Monasterium, v. g. in itinere, vel in domo alicujus secularis, apud quem cum Superiorum venia versabatur, recipiens in agone sacramenta de manu Parochi loci, possit, *etiam irrequisito Parocho* deferri ad suum Monasterium, ut ibi sepeliatur? R. posse; quia quilibet Parochia-